

om økonomisk kriminalitet, at rettens medlemmer, herunder domsmændene, har en vis indsigt i regnskabsmæssige forhold, og udvalget stiller derfor forslag om, at det på grundlisten skal markeres, hvilke personer der har særligt kendskab til erhvervsforhold, og at udtagelsen af domsmænd skal ske blandt de pågældende personer, hvis sagen kræver et sådant kendskab.

Retsplejerådet anser det for et grundlæggende princip bag lægdommerordningen i den danske strafferetspleje, at en straffesag skal forelægges retten på en sådan måde, at den er forståelig for almindelige mennesker uden specialviden eller særlige forudsætninger. I overensstemmelse hermed medvirker der ikke i dansk retspleje særligt sagkyndige lægdommere i de enkelte typer af straffesager, når bortses fra søstraffesager, hvori der medvirker søkyndige lægdommere. Efter retsplejerådets opfattelse bør det ovennævnte princip ikke brydes ved regler om særligt sagkyndige domsmænd i enkelte sagstyper, herunder sager om økonomisk kriminalitet. Rådet kan i den forbindelse henvise til sine bemærkninger om dette spørgsmål i betænkning nr. 994/1983, side 45-47.

Udover den anførte principielle indvending mod forslaget finder rådet, at udvalgets forslag bl.a. i teknisk henseende har fået en u hensigtsmæssig udformning.

Det er således tvivlsomt, om grundlisteudvalgene har de nødvendige forudsætninger for at udtage personer med tilstrækkeligt kendskab til erhvervsforhold. I givet fald måtte anvendelse af de i medfør af retsplejelovens kapitel 9 - efter forslag af erhvervsorganisationer m.v. - udpegede handelskyndige retsmedlemmer forekomme at være en mere nærliggende løsning.

Det er en ulempe ved den af udvalget foreslåede ordning, at de på grundlisten optagne personer med særligt kendskab til erhvervsforhold ikke med sikkerhed vil få plads på den domsmandsliste, der i henhold til retsplejelovens § 74 skal dannes ved lodtrækning.

I praksis ville de personer, der kunne komme på tale som erhvervskyndige domsmænd, formentlig ofte kunne gøre gældende, at deltagelse i langvarige domsforhandlinger ville være uforenelig med deres private erhvervsvirksomhed. Domsmandsvederlaget ville ikke stå i rimeligt forhold til deres tab

af arbejdsindtægt, og det måtte derfor berygtes, at der i vidt omfang ville blive ansøgt om fritagelse for hvervet som domsmand efter retsplejelovens § 71, nr. 8, og at sådanne ansøgninger måtte imødekommes.

Såfremt man uanset retsplejerådets principielle indvending måtte bestemme sig for at indføre mere sagkyndige domsmænd i dansk strafferetspleje, bør spørgsmålet om den nærmere udformning af en sådan ordning derfor efter rådets opfattelse forinden gøres til genstand for mere indgående overvejelser.

3. Anteciperet bevisførelse

I dansk ret er det udgangspunktet, at beviser skal føres umiddelbart for den dømmende ret under domsforhandlingen.

Efter retsplejelovens § 747 består der en adgang til anteciperet bevisførelse, dvs. bevisførelse under retsmøder forud for domsforhandlingen, når det er påkrævet for at sikre bevis, som ellers må berygtes at ville gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret, eller når det må antages at være af betydning for efterforskningen eller af hensyn til en offentlig interesse. Udvalget foreslår denne adgang til anteciperet bevisførelse udvidet, således at det udtrykkeligt kommer til at fremgå af bestemmelsen, at retsmøde til sikring af bevis kan afholdes, såfremt det må forventes, at efterforskningen eller domsforhandlingen vil blive meget langvarig.

Retsplejerådet forstår udvalgets forslag således, at der tilsigtes åbnet mulighed for indenretlige afhøringer under efterforskningen også af vidner, hvis forklaring er central for sagen, dog med det forbehold, at centrale vidner ofte må indkaldes påny til supplerende afhøring under domsforhandlingen.

Baggrunden for forslaget er bl.a., at det i sager, hvor efterforskningen står på i lang tid, ofte er vanskeligt for vidnerne at erindre noget om de hændelser, som de skal forklare om, og som ligger langt tilbage i tiden. Her ved mister bevisumiddelbarheden noget af sin betydning, og udvalget skønner det derfor mere hensigtsmæssigt, at der åbnes adgang til at afhøre sådanne vidner under en anteciperet bevisførelse.

Der er næppe tvivl om, at der navnlig i store sager om økonomisk kriminalitet på